

УДК: 619:618:636.22/.28

Олена Василівна Макарова, здобувач вищої освіти
Раїса Миколаївна Жигало, здобувач вищої освіти
Людмила Володимирівна Корейба,
кандидат ветеринарних наук, доцент
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
вул. Сергія Єфремова, 25, м. Дніпро, Україна, 49600
e-mail: lyudkorFLK@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-8658-1779>

ПОШИРЕННЯ АКУШЕРСЬКО-ГІНЕКОЛОГІЧНОЇ ПАТОЛОГІЇ СЕРЕД КОРІВ В УМОВАХ ОРІХІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ЛІКАРНІ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ПОЛОГІВСЬКОГО РАЙОНУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Анотація. Встановлено, що причинами поширення акушерської та гінекологічної патології у корів, яка реєструвалась переважно в зимово-весняний період були огрихи в утриманні і годівлі.

Серед акушерсько-гінекологічних захворювань поширеними були залежування та набряки вагітних, післяродовий парез, слабкі перейми і потуги, затримка посліду, вивертання піхви й матки, неправильні взаємовідношення плода по відношенню до родових шляхів; гіпофункція, персистенція жовтого тіла, кісти яєчників.

Ключові слова: корови, патологія вагітності, ускладнення родів і післяродового періоду, акушерські та гінекологічні захворювання.

Актуальність проблеми. Головним завданням процесу відтворення у скотарстві є ведення отелення. Від родового перебігу залежить тривалість післяродового періоду та подальша запліднюваність тварин. В дородовий і післяродовий періоди у корів діагностується акушерська патологія, а саме: передродове залежування, набряки, слабкість родової діяльності, вивертання піхви і матки, затримка посліду, післяродовий парез, післяродовий ендометрит тощо [Гришко Д.С., 2003; Корейба Л.В., 2014; Любецький В.Й., 1998; Яблонський В.А., 2006].

Акушерська патологія серед самок сільськогосподарських тварин є досить розповсюдженою і часто стає причиною патологічних процесів в органах статеві системи, що обумовлюють неплідність та подальше вибракування тварин [Гришко Д.С., 2003; Яблонський В.А., 2006].

Тому, **мета** наших досліджень полягала у вивченні причин розповсюдження акушерської патології у корів в умовах Орхівської державної лікарні ветеринарної медицини села Токмачка.

Матеріали і методи досліджень. Діагностичні та лікувальні заходи проводилися протягом 2020-2021 рр. на коровах української чорно-рябої молочної та червоної степової породах віком 3–8 років з молочною продуктивністю 4–6 тис. кг за лактацію в яких реєстрували акушерську патологію.

Результати досліджень та їх обговорення. За статистичними даними амбулаторних журналів лікарні за дослідний період у корів домогосподарств села Токмачка реєструвались залежування (4%) та набряки вагітних у 3% корів, післяродовий парез (10%), слабкі перейми і потуги (7%), затримка посліду (12%), вивертання піхви (8%) й матки (5%), неправильні взаємовідношення плода до родових шляхів (6%) та хвороби яєчників (45%) випадків (рисунок).

Незначний відсоток припадав і на розлади кровообігу, що провокує набряк кінцівок та вим'я корів, як результат скупчення певного об'єму трансудату в підшкірній клітковині.

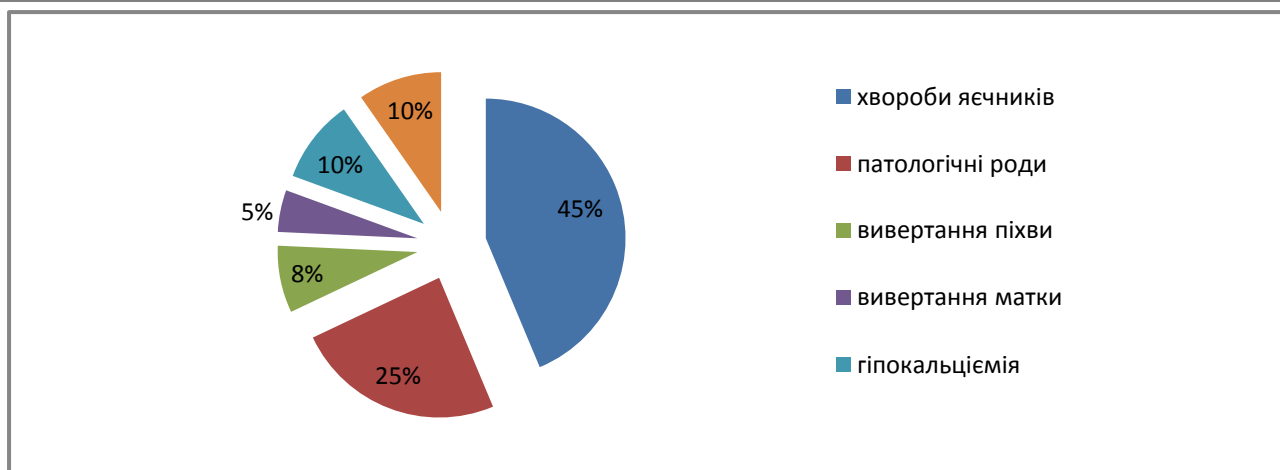

Рисунок. Розповсюдження акушерсько-гінекологічної патології серед корів

Набряки в дородовому і післяродовому періоді виникають серед молодих та старих корів. З отриманих даних анамнезу було з'ясовано, що виникненню набряків у вагітних сприяв прив'язний тип утримання, відсутність моціону, годівля грубими чи соковитими малопоживними кормами, утримання в холоді та відсутність підстилки. За перерахованих причин підвищується проникність стінок судин та слабкість відтоку лімфи у тканинах. Відомо, що основною причиною набряків є підвищена проникність кровоносних судин та сповільнення відтоку лімфи у тканинах [Гришко Д.С., 2003; Яблонський В.А., 2006].

Фото 1. Надання акушерської допомоги нетелю за вузькості родових шляхів

Також, було встановлено, що в більшості випадків розвитку акушерської патології сприяла некваліфікована допомога під час родів.

Під час отелення у деяких корів стадія виведення плоду була затяжною. За акушерського дослідження реєстрували порушення взаємовідношення плода по відношенню до родового каналу. Зокрема, у плодів відмічали тазову передлогу зі зігнутими тазовими кінцівками в колінному суглобі, карпальну передлогу, зігнуті грудні кінцівки в ліктьовому суглобі, крупноплідність; серед дистоцій материнського походження поширеним було вузькість родових шляхів (фото 1). Такі дистоції родів обумовлювали слабку родову діяльність у корів.

При вузькості родових шляхів із статевої щілини виводяться лише кінцівки плоду та кінчик носового дзеркала. Поодинокі випадки вивернення піхви (фото 2) реєстрували у корів в зимово-весняний період за кілька діб чи тижнів до отелення. Патології сприяла загальна

слабкість, яка виникла в результаті неповноцінної годівлі, відсутність моціону та утримання худоби в станках з недотриманням правил його побудови. Основними із причин виникнення вивернення піхви у корів є високий нахил підлоги і позиція, при якій задня частина тіла була нижче передньої, згодовування грубих або легкозброджуваних кормів і відсутності активного моціону в період вагітності.

Вивертання матки було діагностовано переважно через 6–12 годин після отелення.

Фото 2 і 3 Вивернення піхви і матки у корів

Виникненню хвороби сприяли бурхливі перейми і потуги, розслаблення широких маткових зв'язок, дряблість м'язів (переважно у старих самок) та швидке виведення плода.

За вивернення матки у корів із вульви звисає до скакальних суглобів велика грушоподібна маса, на поверхні якої розміщені гронаподібні карункули. Спочатку роділлі поводять себе спокійно, цікавляться новонародженими і починають споживати корми. З часом у тварин поступово частішає пульс, зростають больові відчуття, неспокій, переступання з однієї кінцівки на іншу. Хворі корови в більшій мірі знаходяться у лежачому положенні (фото 3).

Післяродовий парез діагностувався переважно серед корів з високою молочною продуктивністю. Сприяло виникненню незбалансована годівля за білково-цукровим співвідношенням, мінеральними речовинами, вітамінами, відсутність активного моціону та інсоляції.

Клінічні ознаки з'являються через 12-72 годин після отелення. Зазвичай господарі не помічають початок хвороби (першу стадію) і звертаються за допомогою коли тварина знаходиться в більш тяжкому стані.

Фото 4 і 5 Ознаки післяродового парезу і затримки посліду у корів

Відбувається парез кишечника та передшлунків: порушується функція ковтання, жуйки, відрижки та дефекації. Корови лежать на боці із повернутою на грудну клітку головою та з витягнутими кінцівками (фото 4). Затримка посліду викликає неспокій, корови приймають позу для акту сечовиділення, натужуються, підіймають хвіст, а із статевої щілини звисають залишки навколоплідних оболонок аж до скакових суглобів і нижче (фото 5).

При дослідженні неплідних корів домогосподарств було діагностовано гіпофункцію яєчників у 20% тварин, персистентне жовте тіло 15% та фолікулярну кісту 10% випадків.

Висновки.

1. Встановлено, що в умовах Оріхівської державної лікарні ветеринарної медицини акушерського-гінекологічна патологія у корів частіше реєструється в зимово-стійловий період за огріхів в утриманні (відсутність моціону, антисанітарний стан у тваринницьких приміщеннях, вузькі стійла з покатою назад підлогою) і годівлі (незбалансовані за поживними й мінеральними речовинами раціони, надмірне згодовування грубих та соковитих кормів в період сухостою).

2. У корів домогосподарств реєстрували залежування та набряки вагітних у 3% і 4% корів відповідно, післяродовий парез у 10% тварин, слабкі перейми і потуги – в 7%, затримку посліду – в 12%, вивертання піхви – 8% й матки – у 5%, неправильні взаємовідношення плода до родових шляхів – у 6% випадків.

3. Тривалу симптоматичну неплідність у 45% корів обумовлювали функціональні розлади яєчників, а саме гіпофункція, персистенція жовтого тіла та кісти.

Бібліографічний список

1. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології : підручник / [Яблонський В. А., Хомин С. П., Калиновський Г. М.]; за редакцією В.А. Яблонського та С.П. Хомина. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 592 с.

2. Гришко Д.С. Лекції з ветеринарного акушерства: навчальний посібник. – Х.: Прапор, 2003. – 400 с.

3. Корейба Л. В. Родові та післяродові ускладнення у корів голштинської породи в умовах в умовах ПрАТ «Агро-Союз» Синельниківського району Дніпропетровської області / Л. В. Корейба // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : зб. наук. пр. Харківської державної зооветеринарної академії / Харківська державна зооветеринарна академія. – 2014. – Вип. 29. – Ч. 2. : Ветеринарні науки. – С. 92-94.

4. Любецький В.Й. Післяродовий ендометрит у корів (клініко-експериментальні дані): дис. ... д-ра вет. наук: 16.00.07; 16.00.03 / Національний аграрний ун-т. – К., 1998. – 307 с.

Zhigalo R, Makarova O, Koreiba L.

EXPANSION OF OBSTETRIC AND GYNECOLOGICAL PATHOLOGIES AMONG THE COWS IN THE CONDITIONS OF THE ORIHIV STATE HOSPITAL OF VETERINARY MEDICINE OF POLOGIV DISTRICT ZAPORIZHZHIA REGION

Abstract. *It was established that the reasons for the spread of obstetric and gynecological pathology in cows, which was recorded mainly in the winter-spring period of keeping, were mistakes in keeping and feeding.*

Among obstetric and gynecological diseases, dependence and swelling of pregnant women, postpartum paresis, weak cramps and efforts, delayed litter, vaginal and uterine inversion, improper relationship of the fetus in relation to the birth canal were common; hypofunction, persistence of corpus luteum and ovarian cysts.

Key words: *cows, pathology of pregnancy, complications of childbirth and the postpartum period, obstetric and gynecological diseases.*